

Ander-, irgend- (příslovce a částice) -einander (vespolná zájmena)

Slovní funkce, kterým se věnuje tak málo pozornosti: ander-, irgend- a einander (miteinander, füreinander, atd.) Přitom jsou všude! A my je v tomto učebním materiálu prozkoumáme křížem krážem.

anders, anderes, andere, atd.

ander- a všechny jeho ostatní formy jsou variace na české jiný. Stejně jako české jiný (jiná, jiné...) ho musíme skloňovat (anderer, anderen...). Existuje však jedna varianta slovní funkce ander- která se neskloňuje a to je anders (ss ist anders - je to jinak). Tato varianta (anders) se často plete s variantou anderes. Věřím, že začínáte být zmateni a to ještě nevíte, co na vás dneska všechno čeká. Každopádně tady tím sporem mezi anders vs. anderes začneme.

anders x anderes

anders - se neskloňuje a **je vždycky za slovesem** (hinter dem Verb). Obecně se jedná o velmi praktické věty jako jsou například tyto:

- ▶ Er ist sehr anders.
- ▶ Es geht nicht anders.
- ▶ Der Schnitzel in Wien schmeckt ganz anders.
- ▶ Hätte ich gewusst, dass du die Wahrheit sagst, hätte ich anders gehandelt.
- ▶ Ich hätte es anders gemacht.

anderes - se skloňuje a **je před podstatným jménem** (vor einem Substantiv). V podstatě se chová se jako přídavné jméno. A přídavná jména co? Skloňujeme. A jak je to v němčině s přídavnými jmény, která nejsou před podstatným jménem? Neskloňují se. čímž se vracíme k našemu anders, které zůstává neměnné.

Tip: jedním z nejtýpčtějších spojení z této kategorie je **etwas anderes**.

- ▶ Ich will etwas anderes machen.
- ▶ Ich will heute etwas anderes ausprobieren.
- ▶ Er hat ein anderes Auto.
- ▶ Das ist etwas ganz anderes.

Kombinace obojího v jedné větě: Vorher habe ich etwas **anderes (přídavné jméno)** gedacht, jetzt denke ich **anders (příslovce)**.

jiný - v češtině přídavné jméno

jinak - v češtině příslovce - když ti překlad německého anders/anderes vyjde jako jinak - je to anders (vidím to jinak - ich sehe es anders)

Pozor: v němčině se přídavná jména chovají jinak na pozici PŘED a PO podstatným jménem.

Před - anderes, Za - anders

Cvičení 1 - anders oder anderes?

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=pkzjzsfxa24>

Skloňování ander- (Adjektivdekliation)

V mnoha případech se ander- skloňuje. Proč? Protože se chová jako přídavné jméno. Možná že vlastně přídavným jménem rovnou je, ale to je celkem jedno. Nás zajímá to, **že se tak chová**. A proto ho i jako přídavné jméno musíme skloňovat. Zkusíme si to na dalším cvičení. Jestli nevíte nic o skloňování přídavných jmen, koukněte na odkaz **zde**.

Cvičení 2 - skloňování ander- v 1. a 4. pádu

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=poocee4j324>

Nyní zkusíme do hry dostat i ostatní pády (tím myslím hlavně ten třetí - na slovíčko ander- v druhém pádě, genitivu totiž v němčině prakticky nenarazíme)

Cvičení 3 - skloňování ander- v 1., 2., 3. a 4. pádu

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=cdc0wjgdk24>

Zájmena v kombinaci s anders

Kombinací zájmen a slovíčka anders nám vznikne sice pár praktických výrazů. A myslím tím hodně praktických, které v běžné komunikaci oceníte.

jemand anders - někdo jiný (Das ist jemand anders. To je někdo jiný.)

niemand anders - nikdo jiný (Es darf niemand anders benutzen. Nesmí to používat nikdo jiný.)

irgendwo anders, woanders - někde jinde (Nächstes mal gebe ich das Mikrofon woanders hin. Příště dám ten mikrofon jinam.)

irgendwann anders - někdy jindy (Wir versuchen es wieder irgendwann anders. Zkusíme to znovu někdy jindy.)

irgendwie anders - nějak jinak (Sie ist irgendwie anders. Je nějaká jiná.)

Slovíčku irgend se budeme dále věnovat.

Někdo jiný - záhada, které nerozumí ani rodilí mluvčí (úroveň C3)

andere + jemand = katastrofa → tak by se dala vyjádřit následující kapitola a to co se honí hlavou nejen studentům němčiny, ale i rodilým mluvčím. A zdá se, že **nikdo nemá jednoznačnou odpověď!** Schválně si zkuste na googlu zadat do vyhledávače "für jemand anders oder für jemanden anderen" a vyjedou vám diskuzní fóra, kde **se vedou na toto téma žhavé debaty - i mezi rodilými mluvčími!** Já mám na tuto otázku odpověď, která je snadná a funguje mi. Pojdme se ale nejdřív na tento problém podívat.

Spory:

1. pád

Jemand anders sollte mit ihm reden. (Jemand anderes sollte mit ihm reden.

Jemand anderer sollte mit ihm reden. (populární třeba na jihu, jinak se nepovažuje za spisovné)

3. pád

Ich bin mit jemand anderem.

Ich bin mit jemandem anderen.

Ich bin mit jemand anders. (

4. pád

Sie hat mich für jemand anderes gehalten.

Sie hat mich für jemand anders gehalten. (Sie hat mich für jemand anderen gehalten. (Sie hat mich für jemanden anderes gehalten.

Sie hat mich für jemanden anders gehalten.

Sie hat mich für jemanden anderen gehalten.

2.pád - vyskytuje se zřídka

Das ist jemandes anderen Behauptung.

Tip: jak vidíte, mám jednoduchý systém - dávám **všude jemand anders** A funguje to!

Speciální obraty v němčině s ander, anders

andererseits - na druhou stranu

► Es ist praktisch, im Homeoffice zu arbeiten, andererseits fehlt der direkte Kontakt zu den Kollegen.

Tip: všimněte si, že němčina neříká nic jako "na druhou stranu" ale doslova "na jinou stranu"

anderthalb - jeden a půl

► Das Meeting hat anderthalb Stunden länger gedauert als geplant.

Tip: anderthalb je hovorovější obdoba eineinhalb a použití jednoho nebo druhého výrazu je závislé též kraj od kraje.

andersrum - naopak

- ▶ Ich meine es andersrum.
- ▶ Du musst den Stecker andersrum einstecken, sonst passt er nicht.

unter anderem - mimo jiné

- ▶ Also soll ich aufhören zu trinken? Ja, unter anderem.

andere s malým nebo velkým? (andere x Andere, die anderen x die Anderen)

Obecně řečeno se u případů, kde ander- funguje jako podstatné jméno píše velké písmeno, když se jedná o něco konkrétního, o nějakou konkrétní skupinu.

- ▶ Du bist wie die Anderen.
- ▶ Eigene Kinder sieht man anders als die anderen.
- ▶ Er war größer als die Anderen.
- ▶ Ich will, dass du keinen Rock zur Schule trägst. Aber die anderen tragen doch auch alle Röcke!

Souhrnné cvičení a testy

Cvičení 4 - Souhrnné cvičení - ústně

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=pty6vi9e324>

Cvičení 5 - Souhrnné cvičení

odkaz: <https://learningapps.org/watch?v=p0fx5ka5324>

Vespolná zájmena -einander

Přidáváním známých německých předpon k jazykové funkci **-einander** nám budou vznikat jednoslovné obraty, pro které čeština potřebuje často několik slov. Překlady těchto slov jsou velmi logické a intuitivní. Stačí si pouze přeložit vždy onu předponu:

např. mit = s a für = pro

miteinander - jeden **s** druhým, **füreinander** - jeden **pro** druhého, atd.

miteinander - jeden s druhým, spolu

Wir müssen miteinander sprechen

füreinander - jeden pro druhého, pro sebe navzájem

Sie sind füreinander wie geschaffen.

gegeneinander - jeden proti druhému, proti sobě

Die Mannschaften spielen am Sonntag gegeneinander.

nebeneinander - jeden vedle druhého, vedle sebe

Die beiden Gebäude stehen direkt nebeneinander

voneinander - od sebe, jeden od druhého

Wir haben viel voneinander gelernt.

ineinander - jeden do druhého, do sebe

Die Teile passen perfekt ineinander.

aufeinander - na sebe, jedno na druhé

Die Kisten einfach aufeinander stapeln bitte.

übereinander - přes sebe, nad sebou, jeden přes druhého

Die Betten stehen übereinander

durcheinander - jeden přes druhého (verbálně → páté přes devát)

Bitte spricht nicht durcheinander, damit wir alle verstehen können.

nacheinander - jeden za druhým, jeden po druhém

Bitte nacheinander eintreten!

auseinander - od sebe navzájem

Wir müssen den Schrank auseinander nehmen.

In der Debatte hat sie ihn komplett auseinander genommen.

untereinander - pod sebe, navzájem, mezi sebou

Schreiben Sie die Wörter bitte untereinander!

umeinander - o sebe, jeden o druhého

Wir kümmern uns umeinander.

Cvičení 6 - přelož do češtiny

Schreibe die Namen untereinander.

Sie denken oft aneinander.

Ihr redet alle durcheinander!

Sie haben sich ineinander verliebt.

Menschen sollen mehr miteinander sprechen.

Es ist meins und keines anderen.

Řešení

Cvičení 7 - přelož do němčiny

Mluví často jeden s druhým.

Mluvte prosím jeden po druhém.

Starají se jeden o druhého.

Hodně jsme se toho od sebe naučili.

Musíme to celé rozložit.

Řešení

irgend

Německá částice „irgend“ má funkci, která přidává do výrazu neurčitost nebo možnost, a používá se ve spojení s různými zájmeny a příslovci. „Irgend“ samo o sobě znamená něco jako „nějak“ nebo „nějaký“ a v kombinaci s dalšími slovy umožňuje vytvářet neurčité výrazy.

Tip: neurčité výrazy které jsou **ještě víc neurčité** - tak si irgend vykládám já. Ono totiž už samotné **jemand** je neurčité (někdo). Ale **irgendjemand** je ještě víc neurčité. Je to sice pořád někdo - ale někdo mě ještě méně známý.

„Irgend“ vyjadřuje neurčitost nebo neznámou možnost, takže dává prostor pro různý výklad a je velmi užitečné v situacích, kdy mluvčí neví přesně, o koho, co, kdy nebo kde jde.

Zde jsou některé běžné kombinace:

Irgendjemand - někdo (neurčitá osoba)

Irgendjemand hat angerufen. Někdo volal.

Irgendwo - někde

Ich habe es irgendwo gesehen. Viděl jsem to někde.

Irgendwann - někdy

Wir werden uns irgendwann wiedersehen. Jednou se zase uvidíme.

Irgendetwas (irgendwas) - něco

Er hat irgend(et)was gesagt. Něco říkal. (nemám poněť co)

Irgendein - nějaký (neurčitý výběr z množiny)

Nimm irgendein Buch. Vezmi nějakou knihu.

Irgendwie - nějak (neurčitě)

Ich fühle mich irgendwie komisch. Cítím se nějak divně.

Příkladové věty:

Máš nějaký nápad? Jakýkoliv! Hast du eine Idee? Irgendeine!

Kdy se jí ozveš? Někdy později. Wann meldest du dich bei ihr? Irgendwann später.

Zkuste to někde jinde. Versucht es irgendwo anders.

To byl někdo jiný. Das war jemand anders.

Víš něco? Cokoliv! Weißt du etwas? Irgendwas!

Něco jiného. Etwas anders.

Nějak se mu nedaří, přijít včas do práce. Irgendwie schaffte er es nie, pünktlich zur Arbeit zu kommen.

Mám nějak pocit, že už jsme se někdy potkali. Irgendwie habe ich das Gefühl, dass wir uns schon einmal getroffen haben.

kdykoli - wann immer -> Přijď kdykoli budeš chtít. Komm wann immer du möchtest.

Tip: velmi praktickou dvojicí vět je z nějakého důvodu a z nějakých důvodů. To se řekne **aus irgendeinem Grund** a **aus irgendwelchen Gründen**. Jelikož v první větě je důvod v jednotném čísle a 3. pádě - dáváme irgendeinem. V další větě nám 3. p. zůstává, ale máme už důvody (plural). Zajímavé, co?

Irgend a zápor

Irgend má ještě svoji zápornou obdobu nirgend. Mezi nejznámější pojmy patří:

nirgendwo - nikde

nirgendwohin - nikam

Dále se nirgend- a záporným zájmenům obecně věnuji v kapitole záporná zájmena.

Klíč k překladu:

Cvičení 6 - přelož do češtiny

Schreibe die Namen untereinander. Napiš jména pod sebe.

Sie denken oft aneinander. Často na sebe myslí.

Ihr redet alle durcheinander! Mluvíte všichni jeden přes druhého!

Sie haben sich ineinander verliebt. Zamilovali se do sebe.

Menschen sollen mehr miteinander sprechen. Lidé by spolu měli více mluvit.

Es ist meins und keines anderen! Je to mé a ničí jiné!

Cvičení 7 - přelož do němčiny

Mluví často jeden s druhým. Sie sprechen oft miteinander.

Mluvte prosím jeden po druhém. Sprechen Sie bitte nacheinander.

Starají se jeden o druhého. Sie kümmern sich umeinander.

Hodně jsme se toho od sebe naučili. Wir haben viel voneinander gelernt.

Musíme to celé rozložit. Wir müssen das Ganze auseinander nehmen.

Ps: překlad nemusí být doslovný, jde o to rozumět a chápat kontext.

<https://jazykyprobohemy.cz/>